

04. februar 2016

UPA 2016/31

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Tasiilami qimarnguimmik pilersitsinissamik periarfissat eqqartorneqarnissaat pillugu Naalakkersuisut Kommuneqarfik Sermersuumut saaffiginneqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Laura Tàunâjik, Siumut)

Tunggavilersuut

Kalaallit Nunaat ullumikkut arfineq-marlunnik qimarnguveqarpoq. Qimarnguiit Ilulissani, Aasianni, Sisimiuni, Nuummi, Paamiuni, Qaqortumi Narsamilu inissisimapput.

Ilanngullugu oqaatigineqassaaq, 2016-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi nuna tamakkerlugu qimarnguvimmik arnanut persuttarneqarsimasunut meeraanullu katsorsaaviutigisumik pilersitsoqarnissaannut aningaasaliisoqarsimammat.

Aningaasaaliiffigineqartoq tassaavoq misiliutaasumik iluarsartuullugu pilersaarusiaq, arnat meerallit persuttarneqarsimasut siunertarinerullugit ingerlanneqartassaaq, taakkualu nujakkami pissutsit piffisami aalajangersimasumi qimalaarnissaannut periarfissinneqarnissaat siunertaalluni, taamaalillutik najukkami qimarnguviusut atorsinnaanagit.

Qimarnguiit atuuttut arlaataluunniit ataaseq Tunumi inisseqqanngilaq. Tamanna tupigusuutigineqarluarsinnaavoq, tunumi atorfissaqartinneqarnera annertoreeqimmat. Tamatumani takuinnarneqarsinnaavoq politiit ukiumoortumik naatsorsuutaat 2014-meersut. Tasiilami innuttaasut 2100-it missaanniipput, taamaasilluni Nunatsinni illoqarfiit annersaat arfineq-aapparivaat. Tasiilami anglerlarsimaffinni eqqissiviilliornerit politiinut nalunaarutigineqarsimasut Nunatsinni anertunerpaat tulliupput, tamatumani taamaallaat Nuummi amerlanerusimammata. Ilulissani innuttaasut Tasiilamut naleqqiullugit marloriaatingajammik amerlanerugaluartut, aammalu Sisimiuni innuttaasut Tasiilamiit pingasoriaammik amerlanerugaluartut, taamaattoq anglerlarsimaffinni eqqissiviilliornerit Tasiilami annertunerujussuupput.

Meeqqat 0-14-inut ukiullit aammalu ilaqutariit atugarissaarnerat misissorneqarnerat 2008-meersaq takugaanni missingsorneqarpoq Tunumi anaanaasut sisamarterutaat (23%) timikkut persuttarneqartarmata. Tamanna Nuummut naleqqiullugu marloriaatingajammik annertuneruvoq (12%)

Taammaattoq Tasiilaq qimarnguveqanngilaq.

§ 37 naapertorlugu apeqquteqaateqartoqarneratigut Naalakkersuisut akissutiminni 2012-mi nalunaarput kommunit akisussaaffigimmassuk innuttaasut persuttarneqarsimasut neqeroorfigineqarnissaat naammalluartut pigineqassappata, Naalakkersuisullu isumaa naapertorlugu, neqeroorutaasut naammangimmata. Qimarnguviit taamani arfineq-marluupput – tassa ullumikkut amerlatigipput.

”Naalakkersuisut persuttaaneq pillugu iliuusissanik pilersarusiornissamillu pilersaarutaat 2014-2017-moortup” malillugu imatut allassimasoqarpoq:

”Qimarnguviit Kalaallit Nunaanniittut arfineq-marluupput, Nuummi, Sisimiuni, Ilulissani, Aasianni, Qaqortumi Paamiunilu inissisimallutik. Persuttarneqarsimasut nalunaarsorneqarsimanerat naapertorlugu ersarissumik takuneqarsinnaavoq, qimarnguviit ikippallaartut. Illoqarfinni allani qimarnguinnik atorfissaqartitsisoqarpoq immaqalumi allaat nunaqarfinni annerusuni aamma pilersitsisoqartariqarluni, qulakkeerumallugu, arnat persuttarneqarsimasut meeraalu persuttaanermiit peersitaaniassammata.”

Tamakkua paasissutissat saqqummiutereerlugit neriuppunga Naalakkersuisut siunnersuutiga tapersersussagaat, kiisalu aamma neriullunga partiit Inatsisartuni issiatitaqartut siunnersuutiga ilassilluassagaat – minnerunngitsumik Kommuneqarfiup Sermersuup aamma tapersersuinissaa neriuutigalugu.

Nunap immikkoortua ilivitsoq tassaasoq Tunu tamaat – ataatsimilluunniit ullumikkut qimarnguveqarani inissisimavoq, arnat persuttarneqarsimasut meeraalu ataatsimiilluunniit saaffissaqaratik, illersorneqarsinnaanatik, isumannaassuseqaratik, tapersersorneqarsinnaanatik siunnersorneqarsinnaanatililu, naak nunap immikkoortuatut ajornartorsiornerpaajulluni; pissutsillu taamaaginnarsinnaanngillat – qanoq iliuuseqartoqariaqarpoq.

Aningaasatigut allaffissornikkullu pisortanut kingunerisassai:

Aalajagiiffigisassatut siunnersuutip inernerissavaa, Naalakkersuisut peqquneqassammata Kommuneqarfik Sermersooq saaffigeqqullugu. Saaffiginninnertaa immikkut aningaasartuuteqartariaqanngilaq, kisianni soorunami neriunarpoq saaffiginnissut tunngavigalugu Tasiilami qimarnguvimmik pilersitsisoqassasoq.

Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 18 decemberip 8-ni 2004-meersumi, § 7 naapertorlugu qimarnguviit Nunatta Karsianiit ingerlatsinermit qinnuteqarlutik tapiiffigeqqusinnaapput. Aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip pilersaarutaanni kontomi pingaarnermi 30.14.29-mit takuneqarsinnaavoq inunnik isumaginninnermut siunertanut (ingerlatsinermit aningaasartuutitut) tapiissoqarsinnaasoq, tamatumani aningaasatigut ingerlatsinermit pilersaarummi aningaasartuutaasussat affai tikillugit tapiissoqarsinnaavoq.

Pissutsit pivisut naapertorlugit qimarnguviit Kommuninit Namminersornerusunillu 50-50%-imik aningaasalersorneqarput.

Qimarnguviit arfineq-marluusut qiviaraanni taakkunani marluk ingerlatsinermut aningaasartuutaat 500.000 kr. ataaniipput, aammalu allat tallimat 500.000 kr. aammalu 1.000.000 kr. ukiumut ingerlatsinermut aningaasartuuteqarlutik. Tamakkua tunngavigalugit naatsorsuutigivara, Tasiilami qimarnguvissaq ingerlatsinermut aningaasartuutai ukiumut 500.000-800.000 kr. missaanniikkumaartut.